

Л.В. Олійник, кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
підполковник
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДИЧНОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ ВІЙСЬКОВО-СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН МАГІСТРІВ ВІЙСЬКОВО-СОЦІАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ

У статті розглянуто етапи організації і проведення педагогічного експерименту та результати розробленої методичної системи навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів військово-соціального управління, основи використання універсальної структурно-функціональної моделі подання змісту навчання.

Розглянуто експериментальне дослідження та розкрито шлях констатувального та формульовального експерименту з впровадження методичної системи навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів військово-соціального управління, основи використання універсальної структурно-функціональної моделі подання змісту навчання. Узагальнено результати експериментального дослідження розвитку військово-спеціальної компетентності у процесі навчання слухачів з військово-спеціальних дисциплін у ВВНЗ; проаналізовано рівні розвинутої військово-спеціальної компетентності у магістрів військово-соціального управління. Доведено достовірність отриманих результатів за допомогою методів математичної статистики.

Ключові слова: навчання, військово-спеціальні дисципліни, магістри військово-соціального управління, методична система, військово-спеціальна компетентність.

Соціальні зміни в суспільстві викликали зміну парадигми військового навчання та виховання. В сучасних умовах вона передбачає, перш за все, самостійність, творчість, ініціативу, відповідальність, уміння прийняти правильне рішення в складних, екстремальних умовах. Тому педагогічний процес вищого військового навчального закладу (ВВНЗ) потребує удосконалення організації навчально-виховного процесу та як результат ефективної методичної системи навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів військово-соціального управління (ВСУ).

Одне з головних місць в загальній системі соціальних інститутів, тобто і в загальнодержавному виховному середовищі займає українська армія, служба в якій сприяє виконанню завдань чи не одного з головних напрямків соціального виховання – створення умов та заходів, що спрямовані на оволодіння та засвоєння магістрами ВСУ загальних і військово-спеціальних знань, соціального досвіду для формування соціально позитивних ціннісних орієнтирів [15, с. 58].

Як і все суспільство в цілому Збройні Сили (ЗС) України знаходяться на етапі свого розвитку. Від відповідності реформ в сфері військового будівництва загальнодержавним вимогам та адекватності їх соціально-політичним умовам, що склалися, залежить успіх соціальних перетворень в українському суспільстві в цілому. Державна комплексна програма

реформування і розвитку ЗС України на 2012–2017 роки акцентує увагу на розвиток їх соціально-виховної сфери. Якість завдань реформування та розвитку ЗС України прямо пропорційно залежить від відповідної їм системи військового управління. Складовою частиною системи військового управління є органи по роботі з особовим складом (військово-соціального управління), які призначені для організації та проведення морально-психологічного забезпечення діяльності військ. Тобто це органи, які відповідають за забезпечення готовності людського ресурсу до виконання завдань за призначенням.

Отже, військово-соціальне управління – систематичний зовнішній або внутрішній вплив на систему специфічних соціальних відносин, в якій знаходяться військовослужбовці, з метою приведення її до стану, що дозволяє успішно вирішувати повсякденні та бойові завдання.

Магістр ВСУ, офіцер військового управління оперативно-тактичного рівня – досвідчений професіонал військової справи, здатний організувати морально-психологічне забезпечення бою (операції), здійснювати планування та виконання заходів морально-психологічного забезпечення у військовій частині [11, с. 167]. Навчання та виховання особового складу підрозділів – їх прямий функціональний обов'язок. Такого висновку ми дійшли за результатами проведеного контент-аналізу службових обов'язків органів по роботі з особовим складом, серед яких визначено, що їх 80% стосуються сфери по роботі з персоналом. Насамперед – морально-психологічного забезпечення діяльності військових частин, організації воєнно-ідеологічної підготовки, формування морально-психологічного стану особового складу, вивчення його морально-ділових, професійних якостей підлеглих тощо.

Необхідність вдосконалення методичної системи навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів ВСУ впливає з результатів наукових досліджень О.В. Бойка [1], Є.Ю. Литвиновського [6], В.В. Стасюка [7; 8] та інших. Вони звертають увагу на невідповідність навчання військово-спеціальним дисциплінам магістрів ВСУ як державним стандартам, так і вимогам Болонського процесу.

На думку М.М. Козяра, методичну систему підготовки фахівців з надзвичайних ситуацій утворюють кілька комплексів: перший – комплекс елементів; другий – зміст; третій – сукупність допоміжних методик; четвертий – сукупність цілей; п'ятий – сукупність зв'язків. Сукупність зв'язків – своєрідне синтезоване утворення, завдяки якому ціле не зводиться лише до суми його частин. У зв'язку з цим, фундаментом методичної системи підготовки фахівців з надзвичайних ситуацій є поняття “елемент”, “мета”, “зміст”, “методика”, “зв'язок”, а поняття “структури” та “системи” є похідними від них [5].

Різноманітність трактування поняття “методична система” в сучасних науково-педагогічних працях вимагає його уточнення з погляду її сутності, змісту й ознак. На думку С.У. Гончаренка, методична система навчання – це впорядкована сукупність взаємопов'язаних та взаємозумовлених методів,

форм і засобів планування, проведення контролю, аналізу та коригування навчального процесу, спрямованих на підвищення ефективності навчання. Центральне місце в методичній системі посідають форми навчання, як основний елемент дидактичної системи (системи навчання) [3].

Водночас у вітчизняній педагогічній літературі практично немає робіт щодо побудови методичної системи навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів ВСУ. Тому проблема побудови та практичного впровадження такої системи є актуальною, що потребує детального аналізу та дослідження.

Для реалізації основних положень Концепції освіти в галузі навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів ВСУ, а також розвитку у слухачів вищого військового навчального закладу психолого-педагогічних способів діяльності з морально-психологічного забезпечення військ, була запропонована методична система, яка знайшла своє відображення в підготовлених і виданих підручників, навчальних посібників та науково-дослідних робіт [7–15]. До їх змісту ввійшов навчальний матеріал як із використанням традиційних засобів, так й інноваційні роботи, що виконуються за допомогою сучасних засобів відповідно до розподілу навчального матеріалу за розділами (навчальними модулями) й видами занять.

Метою статті є висвітлення етапів організації й проведення педагогічного експерименту та результатів розробленої методичної системи навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів ВСУ на основі використання універсальної структурно-функціональної технології подання змісту навчання.

Метою експериментального дослідження було визначення ефективності розробленої методичної системи навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів ВСУ. Для оцінювання якості навчання військово-спеціальних дисциплін, результатом якої є розвинена військово-спеціальна компетентність магістрів ВСУ, було обрано три групи показників, які визначали рівні розвиненості військово-спеціальних знань та вмінь, впливу елементів методичної системи на розвиток знань та вмінь, впливу елементів методичної системи на розвиток професійно важливих якостей магістрів ВСУ. Педагогічний експеримент складався з констатувального, формульовального та порівняльного етапів.

У ході констатувального етапу експерименту було проаналізовано традиційну методичну систему навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів ВСУ, яка ґрунтується на текстових описах послідовності дій з виконання навчального завдання, з метою визначення її ефективності. На цьому етапі в експерименті брало участь 111 слухачів гуманітарного інституту Національного університету оборони України імені Івана Черняхівського, Академії внутрішніх військ МВС України, Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького за спеціальністю “Військово-соціальне управління”.

Констатувальний експеримент включає такі етапи:

визначення чистоти експерименту;
 визначення сучасного стану навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів ВСУ;
 розробка гіпотези дослідження.
 Програма констатувального етапу дослідження подана у таблиці 1.

Таблиця 1. Програма констатувального етапу експериментального дослідження

Назва етапу	Зміст експериментальної роботи
Підготовчий	аналіз наукової літератури з проблеми навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів ВСУ обґрунтування поняття, структури та рівнів військово-спеціальної компетентності магістрів ВСУ розроблення методики дослідження військово-спеціальної компетентності магістрів військово-соціального управління дослідження вимог до військово-спеціальної компетентності магістрів ВСУ шляхом експертної оцінки
Констатувальний	дослідження стану навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів військово-соціального управління констатація стану військово-спеціальної компетентності магістрів ВСУ
Результуючий	узагальнення результатів констатувального етапу експерименту, розроблення концепції, змісту, форм та методів, моделі та методики навчання військово-спеціальних дисциплін магістрів ВСУ

Методика дослідження емпіричних показників військово-спеціальної компетентності магістрів ВСУ подана у табл. 2.

Мотиваційно-ціннісний компонент характеризується професійно значимими потребами кар'єрного зростання, бажанням підвищення кваліфікації, свого статусу, престижу в здійсненні управлінських функцій щодо діяльності по роботі з особовим складом; мотивами управління діяльністю магістрів ВСУ, управління щодо морально-психологічного забезпечення у військовій частині (з'єднанні), сформованими соціальними установками та розвинутими ціннісними орієнтаціями щодо управлінської діяльності; бажанням, проявленням інтересу до діяльності у структурах виховної та соціально-психологічної роботи.

Когнітивний компонент включає знання й об'єктивні уявлення про особливості військово-професійної діяльності у процесі виховання та висування вимог до особистості магістра ВСУ. Необхідну сукупність знань можна розділити за такими напрямками: систему комплексу знань з морально-психологічного забезпечення діяльності військ. Беручи до уваги специфіку військово-професійної діяльності магістра ВСУ, ці компоненти передбачають знання про її зміст, методи, форми та технологію; цілепокладання, прогнозування, діагностику та корегування діяльності всіх суб'єктів забезпечення виховного та соціально-психологічних процесів, гуманітарного розвитку та соціального захисту військовослужбовців. Іншою

складовою частиною даного компоненту є здатність до оцінювання ситуації здійснення професійної діяльності.

Таблиця 2. Методика дослідження емпіричних показників військово-спеціальної компетентності магістрів військово-соціального управління

Компонент	Критерій	Показники	Метод отриманих даних
Мотиваційно-ціннісний	Наявність мотивації та ціннісних орієнтацій до вивчення військово-спеціальних дисциплін	Інтерес до набуття військово-спеціальної компетентності в процесі вивчення системо-комплексу військово-спеціальних дисциплін “Морально-психологічне забезпечення операцій (бойових дій)”.	Анкета “Ставлення до навчання військово-спеціальних дисциплін” Експертна оцінка.
Когнітивний	Узгодженість суб’єктивної та об’єктивної оцінки військово-спеціальних знань	Самооцінка знань з “Морально-психологічне забезпечення операцій (бойових дій)” Знання, необхідні для обраної посади з військово-соціального управління. Успішність опанування дисципліни “Морально-психологічне забезпечення операцій (бойових дій)”.	Успішність за заліковими результатами військово-спеціальних дисциплін та кваліфікаційної роботи. Експертна оцінка.
Операційно-діяльнісний	Уміння з морально-психологічного забезпечення діяльності військ	Планувати, організувати та проводити морально-психологічне забезпечення підготовки та застосування окремої механізованої бригади, частин та з’єднань Повітряних Сил та Військово-Морських Сил в різних видах бою та миротворчих операціях, якісного виконання завдань бойової й мобілізаційної готовності військових частин (з’єднань).	Спостереження в ході військового стажування. Відгук на випускника. Експертна оцінка.
Особистісний	Морально-етичні якості. Індивідуально-психологічні якості. Професійно важливі якості	Дотримання етичних норм; чесність; принциповість; дотримання військових традицій; творче мислення; лідерські якості; самоконтроль; працездатність та витривалість.	Експертна оцінка. Відгук на випускника. Анкета - самооцінка особистості, особливостей мислення, емоцій та волі слухачів

Операційно-діяльнісний компонент характеризується володінням способами, прийомами, вміннями щодо процесу аналізу, синтезу, узагальнення й порівняння отриманої інформації; володінням військово-спеціальними вміннями і навичками організації морально-психологічного

забезпечення діяльності у військовому підрозділі (частині); забезпеченням виконання рішень командира (начальника) щодо виховання військовослужбовців; керування виховною діяльністю підлеглого особового складу; плануванням та організацією заходів по роботі з особовим складом, морально-психологічним забезпеченням в усіх видах навчально-бойової діяльності; застосуванням оптимального стилю керування виховною діяльністю військових фахівців у ситуаціях, що різко змінюються; постійне вивчення та застосування передових форм і методів виховання підлеглих у військовому підрозділі.

Особистісний компонент військово-спеціальною компетентністю є своєрідною квінтесенцією попередніх компонентів і означає, що магістр ВСУ є повністю автономним щодо військово-професійної діяльності. Особистісний компонент включає самоконтроль, гнучкість, врівноваженість, стійкість, терпеливість, надійність, твердість у реалізації управлінських функцій щодо виховної діяльності магістрів ВСУ у військовому підрозділі (частині); передбачає дотримання моральних принципів при ухваленні рішень щодо здійснення процесу виховання військовослужбовців; уміння управляти діями, із яких складається виконання своїх функцій та обов'язків своїх підлеглих за будь-яких умов обстановки; здатність до корегування емоційних станів, які виникають при виконанні управлінської діяльності.

Метою формувального та порівняльного етапів педагогічного експерименту була перевірка ефективності розробленої методичної системи. На формувальному етапі педагогічного експерименту брали участь 111 слухачів гуманітарного інституту Національного університету оборони України імені Івана Черняховського, Академії внутрішніх військ МВС України, Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького за спеціальністю “Військово-соціальне управління”.

Формувальний експеримент проводився протягом 2012-2014 рр. на базі Національного університету оборони України імені Івана Черняховського, Академії внутрішніх військ МВС України, Національної академії Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького за спеціальністю “Військово-соціальне управління” і охоплював одну експериментальну (57 слухачів) та одну контрольну (54 слухача) групи. Відібрано 16 експертів із числа науково-педагогічних працівників (членів підкомісій державної атестації випускників та акредитації ВВНЗ).

У контрольній групі процес навчання майбутніх магістрів ВСУ відбувався за традиційною методичною системою навчання військово-спеціальних дисципліни, а в експериментальній групі – за розробленою методичною системою на основі універсальної структурно-функціональної моделі подання змісту навчання.

Порівняльний аналіз результатів, отриманих в експериментальній та контрольній групах, на початку формувального експерименту та по його завершенні подано в табл. 3.

Таблиця 3. Порівняльний аналіз результатів експериментальної і контрольної груп

Групи	Рівні розвиненості військово-спеціальної компетентності слухачів, %							
	творчий		високий		достатній		низький	
	на початку експерименту	наприкінці експерименту	на початку експерименту	наприкінці експерименту	на початку експерименту	наприкінці експерименту	на початку експерименту	наприкінці експерименту
ЕГ n=57	12,7	23,3	23,4	32,1	39,6	42,1	25,3	2,5
КГ n=54	10,5	14,8	14,8	21,9	42,8	43,9	24,4	19,4

Результати порівняльного етапу в експериментальній та контрольній групах дозволяють зробити висновок щодо переваг показників ефективності методичної системи навчання військово-спеціальних дисциплін та технології розвитку військово-спеціальної компетентності у слухачів експериментальної групи.

Результати педагогічного експерименту свідчать, що впровадження методичної системи навчання військово-спеціальних дисциплін сприяє розвитку військово-спеціальної компетентності магістрів ВСУ. Так, творчий та високий рівень розвиненості військово-спеціальної компетентності в експериментальній групі зріс з 36,1% до 55,4% (на 19,3%), кількість слухачів з низьким рівнем зменшилася з 25,3% до 2,5% (на 22,8%). У контрольній групі творчий та високий рівень розвиненості військово-спеціальної компетентності збільшився з 25,3% до 36,7% (на 11,4%), а кількість слухачів достатнього рівня збільшилась з 42,8% до 43,9% (на 1,1%).

Отримано позитивну динаміку рівнів розвиненості військово-спеціальної компетентності магістрів ВСУ, що свідчить про ефективність запропонованої нами методичної системи навчання військово-спеціальних дисциплін.

Для проведення експерименту ми ввели контрольований чинник (X) – технологію розвитку військово-спеціальної компетентності магістрів ВСУ у навчально-виховний процес експериментальних груп, яка входить до методичної системи навчання військово-спеціальних дисциплін.

Для статистичного доведення того, що на результат навчання впливає контрольований чинник – технологія навчання, застосовувався дисперсійний аналіз, ідея використання якого у педагогічних дослідженнях належить П. М. Воловику [2]. Дисперсійний аналіз – це одночасно “статистичний метод аналізу результатів спостережень, які залежать від різноманітних факторів, і метод відбору найбільш важливих чинників та оцінювання їх впливу” [2, с. 29]. Чинником впливу на навчально-пізнавальну діяльність слухачів у процесі розв’язання завдань з морально-психологічного забезпечення діяльності військ була обрана технологія, яка застосовується при навчанні військово-спеціальних дисциплін слухачів (“X”). Під її дією

вивчалася відмінність результативної ознаки “У” (рівень військово-спеціальної компетентності слухачів). Слухачам експериментальної та контрольної груп готувались і проводили заняття за різними технологіями. В експериментальній групі – у рамках функціонування методичної системи навчання військово-спеціальних та технології розвитку військово-спеціальної компетентності магістрів ВСУ.

Розв’язання завдання оцінювання ефективності технології розвитку військово-спеціальної компетентності магістрів ВСУ можна подати у вигляді такого алгоритму:

1. Обчислення середнього значення суми балів для кожної групи: $y_1 = 72$, $y_2 = 64$.

Ефективність технології оцінювалася за сумарною кількістю балів експертної оцінки рівня розвиненості військово-спеціальної компетентності магістрів ВСУ. Ефективність технології розвитку військово-спеціальної компетентності магістрів ВСУ оцінювалася за сумарною кількістю балів, що отримані слухачами, зокрема, й групою у цілому за результатами експертної оцінки продуктивності діяльності при виконанні ними військово-спеціальних завдань за всіма показниками. Узагальнені результати експертної оцінки визначались по кожному слухачу.

2. Визначення загального середнього значення для двох груп за формулою:

$$\bar{y} = \frac{n(\bar{y}_1 + \bar{y}_2)}{2n} = 68$$

де n – обсяг кожної вибірки, 2 – кількість технологій розвитку військово-спеціальної компетентності в процесі функціонування методичної системи навчання військово-спеціальних дисциплін, за якими ведеться навчання.

3. Визначення факторної та залишкової дисперсій. Обсяг статті не дає змогу презентувати всі дані контрольного вимірювання. Наведено його узагальнені дані як суму результатів кожного слухача контрольної та експериментальної групи.

$$\delta_{\text{зал}}^{-2} = \sum_i \sum_j (y_{ij} - \bar{y}_i)^2 = 20424$$

Сформулюємо гіпотези.

H_0 – зростання рівнів розвиненості військово-спеціальної компетентності слухачів експериментальної групи на основі застосування у навчально-виховному процесі ефективної методичної системи навчання військово-спеціальних дисциплін до складу якої входить технологія розвитку військово-спеціальної компетентності є випадковим;

H_1 – зростання рівнів розвиненості військово-спеціальної компетентності слухачів експериментальної групи на основі застосування у навчально-виховному процесі ефективної методичної системи навчання військово-спеціальних дисциплін до складу якої входить технологія розвитку військово-спеціальної компетентності є суттєвим.

Факторна дисперсія обраховується за формулою:

$$\delta_{\text{фак}}^{-2} = \sum_i^2 n_i (\bar{y}_i - \bar{y})^2 = 56(72-68)^2 + 67(64-68)^2 = 1968$$

де n_i – численність i -ї групи.

Залишкова дисперсія обраховується як:

$$\delta_{\text{зал}}^{-2} = \sum_i \sum_j (y_{ij} - \bar{y}_i)^2 = 20424$$

Підраховуємо значення емпіричного статистичного критерію:

$$F_{\text{емп}} = \frac{\delta_{\text{зал}}^{-2}}{\delta_{\text{фак}}^{-2}} = \frac{20424}{968} = 10,38;$$

$F_{\text{крит}}$ визначаємо за рівнем значимості $\alpha = 0,05$, числом ступенів свободи чисельника $t - 1 = 1$ та числом ступенів свободи знаменника $n - 2 = 121$.

За таблицею – критерію [4] (F – значення $p = 5\%$) знаходимо:

$$F_{\text{крит}}(0,05; 1; 121) = 3,8 [194].$$

$$F_{\text{емп}} = 10,38 > F_{\text{крит}} = 3,8.$$

Отже, H_0 відхиляється, приймається H_1 , зростання рівнів військово-спеціальної компетентності слухачів на основі застосування у навчально-виховному процесі ефективної методичної системи навчання військово-спеціальних дисциплін до складу якої входить технологія розвитку військово-спеціальної компетентності є суттєвим ($p \leq 0,05$).

Таким чином, результати даного дослідження є надійними та відображають вірогідність показників у генеральній сукупності. Статистична обробка зазначених результатів довела значущість їх відмінності між експериментальною та контрольною групою.

Отже, рівень розвиненості військово-спеціальної компетентності в контрольній групі нижче ніж в експериментальній. Це доводить ефективність розробленої методичної системи навчання військово-спеціальним дисциплінам та технології розвитку військово-спеціальної компетентності магістрів ВСУ.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Бойко О.В.* Формування готовності до управлінської діяльності у майбутніх магістрів військово-соціального управління: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / О.В. Бойко – К., 2005. – 476 с.
2. *Воловик П.М.* Застосування дисперсійного аналізу в педагогічних дослідженнях / П.М. Воловик // Радянська школа. – 1976. – №6. – С. 29–37.
3. *Гончаренко С.У.* Методика як наука : [навчальний посібник] / С.У. Гончаренко. – Хмельницький : Вид-во ХГКП, 2001. – 30 с.
4. *Кыверялг А.А.* Методы исследования в профессиональной педагогике / А.А. Кыверялг – Таллин: Валгус, 1980. – 336 с.

5. *Козяр М.М.* Теоретичні та методичні засади професійної підготовки особового складу підрозділів з надзвичайних ситуацій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора пед. наук : спец. 13.00.04 “Теорія та методика професійної освіти” / М.М. Козяр. – К., 2005. – 37 с.

6. *Литвиновський Є.Ю.* Формування в офіцерів структури виховної роботи Збройних Сил України вмінь проектування виховного процесу: дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Є.Ю. Литвиновський. – К, 2003. – 208 с.

7. *Олійник Л.В.* Морально-психологічне забезпечення у Збройних Силах України: [підручник] / В.М. Вилко, В.М. Грицюк, В.Г. Дикун та ін. за заг. ред. В.В. Стасюка. – К.: НУОУ, 2012. – С. 174–180.

8. *Олійник Л.В.* Модель єдиної системи морально-психологічного забезпечення діяльності військ (сил) / В.В. Стасюк, В.М. Грицюк, В.Д. Мулява та ін. // Науково-дослідна робота “Організація переходу до єдиної системи морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України”. – “Система – У” (заключний звіт). – К. : НУОУ, 2011. – С. 97–114.

9. *Олійник Л.В.* Морально-психологічна складова в системі підготовки фахівців з виховної та соціально-психологічної роботи. / В.Т. Марценківський, В.Ф. Баранівський, В.М. Грицюк та ін. // Науково-дослідна робота “Удосконалення системи підготовки фахівців для органів виховної та соціально-психологічної роботи”. – Шифр: “Лідер” (заклучний). – К. : НУОУ, 2012. – С. 181–192.

10. *Олійник Л.В.* Психолого-педагогічна компетентність військового керівника: [навчальний посібник] / Л.В. Олійник. – К : НУОУ, 2011. – 188 с.

11. *Олійник Л.В.* Проблеми професійної освіти майбутніх магістрів військово-соціального управління та напрями вирішення їх в контексті Болонського процесу / Л.В. Олійник // Збірн. наук. праць " Військова освіта" – Вип. 2 (25). – 2012. – С. 167–174.

12. *Олійник Л.В.* Теоретико-методичні основи психолого-педагогічної підготовки майбутніх магістрів військово-соціального управління / С.М. Салкуцан, М.І. Паламар, Л.В. Олійник та ін. // Науково-дослідна робота “Стандартизація вищої освіти військових фахівців оперативно-тактичного та оперативно-стратегічного рівнів підготовки”. – Шифр: “Держстандарт 4М” (заклучний). – К. : НУОУ, 2013. – С. 194–330.

13. *Олійник Л.В.* Філософсько-методологічні проблеми військово-соціального управління: [підручник] / Л.М. Будагьянц, В.С. Чорний та ін. під заг. ред. В.Ф. Баранівського. – К.: НУОУ, 2011. – С. 194–220.

14. Повсякденна діяльність військових частин : у 2 ч. Ч. II Організація і методика бойової та мобілізаційної підготовки [підручник]/ [В.І. Куренков, М.П. Лаврук, Л.В. Олійник, В.В. Хома В.В. За заг. ред. О.М. Ісаєва]. – К. : НУОУ, 2011. – 348 с.

15. Соціальна військова педагогіка: підручник: у 2 ч. Ч.І. Теоретико-методологічні основи: [підручник] / [М.В. Руденко, Л.В. Олійник, В.І. Осьодло, В.Ж. Богайчук]. – К. : НУОУ, 2013. – 348 с.

Л.В Олейник, кандидат педагогических наук,
старший научный сотрудник, подполковник
Национальный университет обороны
Украины имени Ивана Черняховского

ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНЫЕ РЕЗУЛЬТАТЫ ВНЕДРЕНИЯ МЕТОДИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ ОБУЧЕНИЯ ВОЕННО- СПЕЦИАЛЬНЫХ ДИСЦИПЛИН МАГИСТРОВ ВОЕННО- СОЦИАЛЬНОГО УПРАВЛЕНИЯ

В статье рассмотрено этапы организации и проведения педагогического эксперимента та результаты разработанной методической системы обучения военно-специальных дисциплин магистров военно-социального управления на основе использования универсальной структурно-функциональной модели подачи содержания обучения.

Рассмотрено экспериментальное исследование и раскрыт путь констатирующего и формирующего эксперимента с внедрения методической системы обучения военно-специальных дисциплин магистров военно-социального управления на основе использования универсальной структурно-функциональной модели подачи содержания обучения.

Обобщены результаты экспериментального исследования развития военно-специальной компетентности в процессе обучения слушателей с военно-специальных дисциплин в ВВУЗ; проанализировано уровни развитости военно-специальной компетентности у магистров военно-социального управления. Доведено достоверность полученных результатов с помощью методов математической статистики.

Ключевые слова: обучения, военно-специальные дисциплины, магистры военно-социального управления, методическая система, военно-специальная компетентность.

L. Oleinik, Candidate of Pedagogical Sciences,
senior research scientist, Levtnen Colonel
National Defence University of Ukraine named
after Ivan Chernyakhovskiy

EXPERIMENTAL RESULTS OF IMPLEMENTING METHODOLOGICAL SYSTEM OF TEACHING MILITARY-SPECIAL DISCIPLINE MASTER'S MILITARY-SOCIAL MANAGEMENT

The article deals with the stages of organizing and conducting a pedagogical experiment and the results of the developed methodological system of training of master's degrees of military-social management on the universal structural-functional model of the presentation of content with a double didactic generalization.

The deals of conducting an experimental research considers and expose a way of ascertain and forming experiments methodological system of training of master's degrees of military-social management on the universal structural-functional model of the presentation of content with a double didactic generalization.

In the article the results of experimental research of developing of military-special competence are generalized in the process of educating of masters military-social management on the military-special disciplines; the levels of developing of military-special competence are analyzed in master's military-social management. Authenticity of the got results is well-proven by means of methods of mathematical statistics.

Key words: studies, military-special disciplines, master military-social management, methodological system, military-special competence.